GEMEENTE BEDUM

Commissie VROM : 3 februari 2016
AGENDAPUNT : 3

ONDERWERP : Voorontwerp inpassingsplan Noord-West 380 kV EOS-VVL

VOORGESTELD BESLUIT : Af te zien van het indienen van een reactie.

TOELICHTING :

Inleiding
De Eemshaven is één van de belangrijkste locaties voor elektriciteitsproductie in Nederland en een schakelpunt in Noord-Europa. De vanuit de Eemshaven te transporteren hoeveelheid elektriciteit zal daarom de komende jaren stijgen, ook door de aanleg van windparken op zee. Om de transportcapaciteit van het hoogspanningsnetwerk in Noord-Nederland te vergroten dient een nieuwe hoogspanningsverbinding van 380 kV aangelegd te worden tussen de Eemshaven en Vierverlaten bij Groningen. In de Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening staat de nieuwe verbinding opgenomen (Noord-West 380 kV). De voorbereidingen daarvoor zijn rond 2008 gestart met een zoektocht in het gebied tussen de Eemshaven en Vierverlaten om het tracégebied te verkennen. Er is sinds 2008 een ambtelijke werkgroep samen met TenneT (verantwoordelijke voor de technische voorbereiding) en het Ministerie van EZ (alwaar voor 12.02.2016 desgewenst een reactie kan worden ingediend).

Uitgangspunt bij het inpassen van het nieuwe tracé is dat de nieuwe verbinding op veilige afstand van woningen blijft. Bij Noord-West 380 kV wordt gebruik gemaakt van nieuwe technologie en nieuwe bipole masten met een kleiner magneetveld (minder straling) dan de huidige 220 kV-verbinding op de ‘oude’ vakwerkmasten. Daardoor is het ruimtebeslag van het nieuwe tracé ook kleiner ten opzichte van de huidige vakwerkmasten. Ook zijn de masten minder zichtbaar in het landschap dan de huidige masten. In het gebied liggen geen grote woonkernen; het tracé loopt van Eemsmond, Delfzijl, Loppersum, Bedum, Winsum, Zuidhorn tot aan Groningen. De aanleg van de nieuwe hoogspannings-verbinding is van nationaal belang en daarom is de Rijkscoördinatieregeling van toepassing.

Startnotitie Milieueffectrapportage 2009 (MER)
In 2009 heeft de startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding ter inzage gelegen en is er een algemene voorlichtingsbijeenkomst geweest in Bedum. In die startnotitie is toen aangegeven dat zoveel mogelijk de bestaande 220 kV-verbinding wordt gevolgd, dus met mogelijk daarnaast de oprichting van een nieuwe 380 kV-verbinding. Het toenmalig college heeft op 22 september 2009 een zienswijze ingebracht. In het kort komt het erop neer dat er onderzoek moet komen om, ter hoogte van Bedum over een beperkte afstand de leiding ondergronds aan te leggen en de hoogspanningsverbinding bij bovengrondse aanleg niet te bundelen (twee lijnen naast elkaar) maar te combineren op één mast. Ook Buurtvereniging Westerdijkshorn heeft op 23 september 2009 een zienswijze ingediend. Samengevat vindt de buurtvereniging Westerdijkshorn het onacceptabel dat er mogelijk twee hoogspanningsverbindingen het gebied tussen Westerdijkshorn en Onderwierum zullen doorsnijden en is van mening dat ondergrondse aanleg van een gecombineerde hoogspannings-verbinding een belangrijk alternatief vormt dat moet worden onderzocht. Ook de raad heeft in 2009 uitgesproken dat onderzoek moet plaatsvinden naar mogelijk ondergronds transport.

Bestuurlijk overleg 2010
N.a.v. de inspraak op de startnotitie MER in 2009 heeft TenneT en het Ministerie van Economische Zaken en VROM op 5 februari 2010 een bestuurlijk overleg gehouden met alle betrokken gemeenten (wethouders) en de provincie Groningen (gedeputeerde) over tracéalternatieven. Uit dit overleg is voortgekomen dat verder onderzoek plaatsvindt naar het combineren van 220 kV en 380 kV op één nieuw type mast ten noorden van Ter Laan en Westerdijkshorn. Het huidige 220 kV-tracé zal in dit alternatief worden verwijderd. Bij de 220 kV-verbinding ligt één woning onder de hoogspanningsverbinding (Ter Laan 25) en staan er 23 woningen binnen 200 meter van de huidige hoogspanningsverbinding. Op grond van huidige regelgeving zou deze woning bij handhaving van het huidige tracé geamoveerd moeten worden. Bij een nieuwe gecombineerde 220 kV- en 380 kV-verbinding, conform het voorbereidingsbesluit, staan nog 2 woningen binnen 200 meter afstand tot het hart van de nieuwe verbinding. Met de woning- en grondeigenaren zijn gesprekken gevoerd en betredingstoestemmingen vastgelegd t.b.v. alle onderzoeken.

Masten en magneetveldzone
Bij nieuwe 380 kV-verbindingen zal worden gebruik gemaakt van nieuwe bipolemasten. De bipolemast is zodanig ontworpen dat de geleiders dichter bij elkaar en verticaal opgehangen kunnen worden. Daarmee wordt het magneetveld grotendeels uitgedoofd. In vergelijking met de vakwerkmast is het magneetveld flink verminderd bij een bipole mast. De masten staan circa 350 meter uit elkaar. In de gemeente Bedum zijn 12 bipole-masten gepland. Er staan momenteel 14 vakwerkmasten binnen de gemeentegrens.

Voorbereidingsbesluit 2012
Voordat een tracé definitief wordt vastgesteld, wordt een voorbereidingsbesluit genomen door de Minister van EZ en I&M. Dit voorbereidingsbesluit wordt genomen om te voorkomen dat zich ruimtelijke ontwikkelingen voordoen die het gebied minder geschikt maken voor de hoogspanningsverbinding. Het voorbereidingsbesluit heeft een geldigheidsduur van één jaar en is al een aantal jaren achter elkaar genomen (2012, 2013, 2014, 2015 en 2016). Het voorbereidingsbesluit betreft een zone van 230 meter (2 x 115 meter aan weerszijden van het midden van de verbinding) voor een gecombineerde verbinding van 220 kV en 380 kV op één mast ten noorden van Ter Laan en Westerdijkshorn. Aangegeven is dat de bestaande 220 kV verbinding geamoveerd zal worden, zodra het nieuwe 380 kV-net in werking is.

Het tracé zal uiteindelijk definitief vastgelegd worden in een inpassingsplan. De onderbouwing en motivering zal ook plaatsvinden in de toelichting bij het inpassingsplan en de MER. Tussen 2012 en 2016 zijn verschillende onderzoeken in het kader van de MER uitgevoerd. Het voorontwerp ligt nu voor.

Onderzoek ondergrondse verbinding 2008-2015
Er zijn de afgelopen jaren verschillende onderzoeken uitgevoerd naar het ondergronds verkabelen van een 380 kV-kabel. In 2008 is aangegeven maximaal 20 km 380 kV-kabel ondergronds aan te kunnen leggen in het ringsysteem zoals in Nederland aanwezig is. Deze 20 km is volledig toegepast bij de Randstad 380 kV-verbinding. Onlangs heeft TenneT aangegeven dat maximaal 20 km ondergrondse aanleg niet meer als strikt maximum hoeft te worden gehanteerd. TenneT geeft echter ook aan dat ondergronds verkabelen in de landelijke 380 kV-ring zeer ongewenst is i.v.m. leveringszekerheidsrisico's. De minister heeft TenneT toch verzocht een quick scan uit te voeren voor de ring Noord-West 380 kV.

In deze quick scan (TenneT, quick scan 380 kV-verkabeling, november 2015) is onderscheid gemaakt tussen het technisch en ruimtelijk ondergronds verkabelen. Uit de technische analyse blijkt dat met een grote mate van zekerheid kan worden gesteld dat het ondergronds verkabelen van de 380 kV-verbinding niet mogelijk is voor grotere afstanden. TenneT adviseert, indien alsnog wordt besloten tot verkabeling, maximaal 10 km 380 kV-kabel ondergronds toe te passen. Op verzoek van de minister is tevens een volledige ruimtelijke analyse uitgevoerd over het gehele traject Uit de ruimtelijke analyse

blijkt dat er geen grote ruimtelijke knelpunten zijn in het 40 km lange traject. Zo worden Ter Laan, Westerdijkshorn en het complex van FrieslandCampina Domo ontzien door het verleggen van de nieuwe 380 kV-verbinding ruim ten noorden van beide locaties. Ook het aantal 'belaste' woningen daalt in de gemeente Bedum van 23 naar 2. Mogelijke meerwaarde van ondergrondse verkabeling liggen op het gebied van beleving en zicht.
TenneT geeft aan dat dit onvoldoende meerwaarde heeft ten opzichte van het huidige bovengrondse tracé.
TenneT concludeert dat het de 100 % leveringszekerheid niet kan garanderen; de betrouwbaarheid neemt af bij ondergrondse aanleg in vergelijking met bovengrondse aanleg. Daarnaast liggen de kosten van ondergrondse aanleg uiteindelijk, bij een 4 circuits verbinding, een factor 2 hoger dan bij een bovengronds tracé. Het Ministerie van EZ staat op het standpunt dat de leveringszekerheid voorop staat; uitval kan voor de Europese energievoorziening zeer grote gevolgen hebben. Ondergrondse aanleg kan van toepassing zijn bij het oplossen van ruimtelijke knelpunten. Daarnaast moet, volgens het Ministerie, de ondergrondse aanleg financieel verantwoord zijn. Omdat het 380 kV hoogspanningsnetwerk de ruggegraat vormt voor de energievoorziening in Nederland, het geen substantiele verbetering is ten opzichte van de huidige 220 kV-verbinding, er geen grote ruimtelijke knelpunten zijn en de kosten circa 160 miljoen euro duurder zijn bij een 4 circuits verbinding, maakt ondergrondse aanleg geen deel uit van de voorgestelde inpassing van de nieuwe hoogspanningsverbinding.

Milieueffectrapport (MER) 2012-2015
Het exacte tracé is in het inpassingsplan bepaald op basis van de MER-procedure. In deze procedure wordt het milieubelang een volwaardige rol gegeven in de afweging. Milieueffecten zijn daarbij effecten op zowel de mens (veiligheid, gezondheid, hinder) als de leefomgeving (bodem en water, natuur, landschap en archeologie). De MER wordt vanaf dit voorjaar ter inzage gelegd samen met het inpassingsplan. Dan is er ook de mogelijkheid tot inspraak aanwezig.

Voorontwerp Inpassingsplan 2015
De nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding dient, zoals hiervoor al vermeld, definitief vastgelegd te worden in het inpassingsplan. Het inpassingsplan komt, samen met het onderliggende milieueffectrapport (MER) en de ontwerp-vergunningen (te verlenen door de gemeente, Waterschap, Ministerie) ter inzage te liggen vanaf het voorjaar van 2016. Bij de besluitvorming wordt de rijkscoördinatieregeling (artikel 3.35 van de Wro) toegepast. Er is intensief overleg, zowel formeel als informeel, over het inpassingsplan, de uitgevoerde MER en de (concept) omgevingsvergunning aanvragen, gezamenlijk met DEAL, Winsum en Zuidhorn. Nu alle gegevens van de verschillende uitgevoerde onderzoeken bekend zijn, is het voorontwerp voor het inpassingsplan naar zowel het college van B&W als de gemeenteraad gestuurd. Tot 12 februari heeft het college en de raad de mogelijkheid een reactie te geven. Een zienswijze (wettelijke zienswijzeprocedure) kan pas worden gegeven, als het ontwerp-inpassingsplan wordt gepubliceerd (mei 2016).

Planning
De definitieve vergunningaanvragen (o.a. mastposities) worden volgens planning op vrijdag 29 januari 2016 ingediend via het omgevingsloket bij e verschillende gemeenten. Naar verwachting zal dan in het voorjaar van 2016 (mei) de MER-procedure, gelijktijdig met de omgevingsvergunning voor de masten en het Rijks-inpassingsplan worden gepubliceerd door het Ministerie van EZ. Er komen ook infoavonden voor elke betrokken inwoner/eigenaar. Het Ministerie van EZ coördineert alle procedures. Inspraak volgt in de zomer van 2016 (ontwerpbesluit met mogelijkheid voor een ieder tot indienen zienswijzen, verwerken inspraak en vaststellen besluit) , eventueel beroep in het najaar en winter van 2016-2017. Tegen het inpassingsplan en de overige besluiten staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Advies
De Minister stelt het college en de raad in de gelegenheid een reactie op het voorontwerp te geven. Ambtelijk en bestuurlijk is er vanaf 2009 overleg geweest met het Ministerie van EZ en TenneT over de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding. Het huidige bovengrondse tracé is tot stand

gekomen op basis van een integrale milieu- en beleidsafweging van tracéalternatieven en ambtelijk en bestuurlijk overleg. Er is een (concept) Milieu Effect Rapport opgesteld en onderzoek uitgevoerd naar een mogelijke ondergrondse oplossing. Het Ministerie van EZ staat op het standpunt dat de leveringszekerheid voorop moet staan, dat een korte (maximaal 10 km) ondergrondse verbinding in het Noord-West tracé mogelijk is, er echter geen grote ruimtelijke knelpunten zijn en aanleg financieel onverantwoord is (per kilometer 2 keer duurder dan bovengronds). De ondergrondse aanleg maakt dan ook geen deel uit van de voorgestelde inpassing van de nieuwe hoogspanningsverbinding. Wij kunnen ons daarin vinden.

Voor Bedum biedt de nieuwe verbinding voor de meeste inwoners en bedrijven een verbetering; het 220 kV-tracé wordt verwijderd en gecombineerd met de nieuwe 380 kV-verbinding ten noorden van Ter Laan en Westerdijkshorn. De door het college van B&W en raad ingebrachte bedenkingen in 2009 (onderzoek naar mogelijkheid tot ondergrondse verkabeling en, bij bovengrondse aanleg, gecombineerde 220 kV- en 380 kV-aanleg) zijn verwerkt in het uiteindelijke voorontwerp inpassingsplan. De verbinding Noord-West 380 kV leidt niet tot een onaanvaardbare situatie; de aanleg en de ingebruikname van de verbinding staat een goede ruimtelijke ordening niet in de weg, zeker gezien de amovering van het huidige 220 kV-tracé.

Wij stellen u dan ook voor om af te zien van het indienen van een reactie.

Bedum, 19 januari 2016

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,	De burgemeester,
R. Wiltjer	drs. H.P. Bakker